

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, aurinko, tuuli, vety ja kauppa (3. vaihe)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä tavoitteet

maakuntahallitus 27.11.2023, päivitetty 26.5.2025

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 3. vaihe, aurinko, tuuli, vety ja kauppa

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä tavoitteet

Valokuvat (ellei toisin mainita): Patrick Hublin, Pohjois-Savon liitto

Sisällysluettelo:

1.	JOHDANTO	4
2.	MAAKUNTAKAAVAN TARKISTAMISTARVE	5
3.	MAAKUNTAKAAVAN 2040 3. VAIHEESSA KÄSITELTÄVÄT TEEMAT	7
4.	KAAVAN LÄHTÖKOHDAT	8
4.1	KAAVA-ALUE	8
4.2	MAAKUNTAKAAVATILANNE	8
4.3	ALUEIDENKÄYTTÖLAKI	9
4.4	ALUEIDENKÄYTTÖLAKI	9
4.5	VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET	9
4.6	VALTAKUNNALLISET ALUEIDEN KEHITTÄMISTAVOITTEET	10
5.	MAAKUNTAKAAVAN 2040, 3. VAIHEEN TEEMAKOHTAISET TAVOITTEET JA TARVITTAVAT SELVITYKSET	11
5.1	ALUERAKENNE JA ELINKEINOT: SEUDULLISESTI MERKITTÄVÄ KAUPPA	11
5.2	ENERGIANTUOTANTO: AURINKOENERGIA, TUULIVOIMA JA VETYTALOUS	14
5.3	UUELLEEN TARKISTETTAVAT TEEMAT	15
5.4	TARVITTAVAT SELVITYKSET	15
5.5	LÄHTÖTIEAINEISTOT	17
6.	OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS	19
6.1	OSALLISET	19
6.2	OSALLISTUMISMENETTELYT JA VUOROVAIKUTUS	20
6.3	VIRANOMAIS- JA SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ	21
7.	VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	23
7.1	SELVITETTÄVÄT VAIKUTUKSET JA VAIKUTUSTEN ARVIOINNIN MENETELMÄT	23
8.	MAAKUNTAKAAVA 2040, 3. VAIHEEN AIKATAULU JA YHTEYSTIEDOT	25

1. Johdanto

Pohjois-Savon kokonaismaakuntakaavan 2040 laatiminen on ollut vireillä vuodesta 2017 saakka. Pohjois-Savon maakuntahallitus on alkuvuodesta 2025 alueidenkäyttölain mukaisesti määrännyt 2. vaiheen maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se saanut lainvoiman. Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) koskee Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 kolmatta vaihetta.

Pohjois-Savon maakuntakaavojen tarkistamisen tavoitteena on saada aikaan yksi kokonaisuus ja samalla nostaa seudullisen maankäytön rajaa ja yleispiirteistää maakuntakaavaa. Kokonaismaakuntakaavan 2040 hyväksymisen jälkeen maakuntakaavatyötä on jatkettu vaihemaakuntakaavoina. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2.vaihe on hyväksytty maakuntavaltuustossa 17.12.2024. Maakuntakaavan 2. vaihe muodostaa vuonna 2019 voimaantulleen 1. vaiheen maakuntakaavan kanssa Pohjois-Savon kokonaismaakuntakaavan 2040. Tässä asiakirjassa kerromme Pohjois-Savon maakuntakaavan 3. vaiheen prosessista, milloin ja miten voit osallisena ottaa kantaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on AKL 63§:n ja MRA 30§:n mukainen asiakirja, jossa esitetään kaavoituksen lähtökohdat ja periaatteet sekä se, miten kaavatyö etenee ja kuinka ratkaisujen vaikutukset tullaan arvioimaan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, miten kaavan valmisteluun on mahdollista osallistua ja milloin ratkaisevat päätökset kaavan valmistelussa tehdään. Lisäksi tässä asiakirjassa kuvataan kaavan tavoitteet. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään ja päivitetään koko kaavaprosessin ajan.

Osallisilla on keskeinen rooli kaavaprosessissa. Kaavan sisällön kannalta on tärkeää, että eri osapuolten näkemykset ovat tiedossa jo suunnittelun alkuvaiheista lähtien, jotta näkemyksiä voidaan suunnittelun kuluessa sovittaa yhteen. Maakuntakaavaratkaisun lisäksi kaavaprosessilla on merkittävä rooli yhteisen tahtotilan muodostamisessa. Kolmannen vaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä kaavan muu valmistelumateriaali ovat nähtävillä Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla osoitteessa **www.pohjois-savo.fi/psmk2040**.

2. Maakuntakaavan tarkistamistarve

Vuonna 2016 Pohjois-Savon liitossa arvioitiin Pohjois-Savon voimassa olevien maakuntakaavojen toteutuneisuutta paikkatietopohjaisen tarkastelun avulla. Toteutuneisuuden tarkastelu on osa maakuntakaavojen seurantaan, josta säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (2 §). **Seurantatyöstä on laadittu erillinen raportti, joka toimii maakuntakaavan tarkistamisen lähtökohta-aineistona.** Seurantaraporttiin voi tutustua Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla <http://www.pohjois-savo.fi/psmk2040>.

Seuranta-analyysin mukaan lähes kaikki maakuntakaavan teemat tarvitsivat ajantasaistarkastelua ja päivittämistä. Kiireellistä tarvetta maakuntakaavan tarkistamiselle ei pääsääntöisesti noussut esille, mutta tarkistaminen aloitettiin lainsäädännön muutoksen vuoksi mm. seudullista kauppaa koskevista teemoista sekä teemoista, joista oli käytettävissä tuoreita selvityksiä.

Seurannan yhteydessä tarkasteltiin erilaisia maakuntakaavan tarkistamisen tapoja. Ihanteellisinta olisi tarkastaa maakuntakaava kokonaismaakuntakaavana, kaikki maankäyttöluokat yhdessä prosessissa tarkistaen. Haasteena maakuntakaavan tarkistamisessa kokonaismaakuntakaavana on kuitenkin aineiston paljous. Voimassa olevissa maakuntakaavoissa on noin 4000 merkintää, joista jokainen joudutaan käymään tarkistamisen yhteydessä erikseen läpi.

Maakuntakaavan tarkistaminen päätettiin toteuttaa kokonaismaakuntakaavan eri vaiheissa tapahtuvana uudistamisena. Kaavatyö käynnistyi vuonna 2017 Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheella, joka sai lainvoiman 2019. Sen jälkeen tuli vireille Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaihe, jossa mukana on ollut pääosa teemoista. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2.vaihe on hyväksytty maakuntavaltuustossa 17.12.2024, ja maakuntahallitus on määrännyt sen tulemaan voimaan 26.2.2025 alkaen valituksista huolimatta. Maakuntakaavan 2. vaihe muodostaa vuonna 2019 voimaantulleen 1. vaiheen maakuntakaavan kanssa Pohjois-Savon maakuntakaavakokonaisuuden.

Voimaantullessaan Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaihe on kumonnut Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavan 2030, Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaavan, Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030, Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavan, Joroisten kunnan alueella Etelä-Savon maakuntakaavojen merkinnät ja määräykset sekä Kuopion seudun maakuntakaavan lukuun ottamatta Siilinjärven Yaran kaivoksen T/ek ja T/kem -merkintöjä.

Tavoitteena on, että Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 kolmannessa vaiheessa käsitellään vetäytymistä, aurinko- ja tuulivoimaa sekä kauppaa koskevat teemat, jotka eivät ole esim. selvitystilanteen vuoksi olleet valmiita käsittelyyn vielä 2. vaiheessa. Kolmannessa vaiheessa käsitellään myös eri sidosryhmien kehittämistarpeista johtuvia muutostarpeita.

3. Maakuntakaavan 2040 3. vaiheessa käsiteltävät teemat

Maakuntakaavan 2040 3. vaiheen tavoitteiden asettelua ja selvityksiä on tehty 2020-luvulla. Kolmannessa vaiheessa tarkistetaan 2. vaiheen jälkeen esille nousseet teemat. Lisäksi osaan voimaan tulleesta Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 teemoista voidaan palata uudelleen, jos uutta selvitystietoa on saatavilla tai toimintaympäristössä tapahtuu sellaisia muutoksia, jotka edellyttävät teemojen lisäselvityksiä ja uudelleenarviointia. Kaikista selvitetystä aiheista ei välttämättä anneta kaavamerkintöjä tai -määräyksiä.

Käsiteltävänä ovat aurinko- ja tuulivoimaan, vetytalouteen sekä Pohjois-Savon seudullisesti merkittävään kauppaan liittyvät merkinnät sekä muut mahdolliset kaavatyön aikana esille tulevat kaupalliset kohteet.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 3. vaiheessa käsitellään seuraavat aihekokonaisuudet ja niihin sisältyvät teemat:

1. Aluerakenne ja elinkeinojen kehittäminen:
 - Seudullisesti merkittävä vähittäiskauppa (Kuopio-Siilinjärvi ydinalueelle)
2. Energia
 - Aurinkovoima
 - Tuulivoima (Sonkajärven, Pielaveden ja Rautalammin alueella)
 - Vetytalous
3. Muut teemat:
 - muut mahdolliset kaavaprosessin aikana esille nousevat teemat
 - käsiteltävien teemojen aiheuttamat muutostarpeet muihin, aikaisemmissa maakuntakaavan vaiheissa käsiteltyihin teemoihin
 - ilmastonmuutoksen hillitseminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen läpileikkaavana teemana (vaikutusten arvioinnissa)

Maakuntakaavaa koskevat tarkemmat teemakohtaiset lähtökohtatiedot, tavoitteet ja selvitystarpeet esitetään kappaleessa 5.

4. Kaavan lähtökohdat

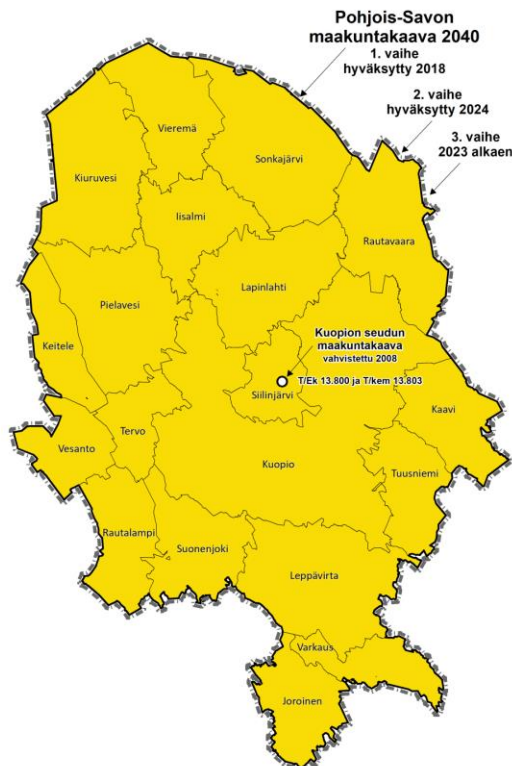
4.1 Kaava-alue

Kaava-alueena on koko Pohjois-Savon maakunta. Maakuntakaavan tarkistaminen koskee kaikkia Pohjois-Savon liiton 19 jäsenkuntaa, joita ovat Iisalmi, Joroinen, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto ja Vieremä. Kaikkien kuntien alueelle ei silti välttämättä kohdistu muutoksia.

4.2 Maakuntakaavatilanne

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2.vaihe on hyväksytty maakuntavaltuustossa 17.12.2024, ja maakuntahallitus on määrännyt sen tulemaan voimaan 26.2.2025 alkaen valituksista huolimatta. Maa-kuntakaavan 2. vaihe muodostaa vuonna 2019 voimaantulleen 1. vaiheen maakuntakaavan kanssa Pohjois-Savon kokonaismaakuntakaavan 2040.

Voimaantullut maakuntakaava on kumonnut pääosan nykyisistä maakuntakaavoista sekä muuttanut merkintöjä ja suunnittelumääryksiä myös 1. vaiheen maakuntakaavasta. Voimaan tullut Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2. vaihe on kumonnut: Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavan 2030, Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaavan, Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030, Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaavan, Joroisten kunnan alueella Etelä-Savon maakuntakaavojen merkinnät ja määräykset sekä Kuopion seudun maakuntakaavan lukuun ottamatta Siilinjärven Yaran teollisuus- ja kaivos-toimintojen alueen T/ek 13.800-merkintää ja teollisuus- ja varastoaluetta T/kem 13.803, jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen.

Kuva 1. Maakuntakaavoituksen nykytilanne Pohjois-Savossa.

4.3 Alueidenkäyttölaki

Alueidenkäyttölaissa kaavojen laadintaa ohjaavat yleiset suunnittelutavoitteet. Lisäksi jokaiselle kaavatasolle on esitetty omat sisältövaatimukset. Alueidenkäyttölain 28 §:n mukaan maakunta-kaavalle on säädetty sisältövaatimuksia, joihin on erityisesti kiinnitettävä huomiota:

- maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen
- alueiden käytön ekologiseen kestävyys
- ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin
- vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön
- maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin
- maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.

4.4 Alueidenkäyttölaki

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistaminen ei edennyt suunnitellusti ja lakiuudistus jaettiin kahteen osaan. Rakentamislaki on tullut voimaan 1.1.2025. Alueidenkäyttölain toista puolta (maankäyttö) tarkastellaan muutostarpeiltaan ja se tulee mahdollisesti voimaan vuoden 2026 alussa. Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä eli kaavoituksen ja maankäytön lakikokonaisuuden kohdistuu uuteen hallitusohjelmaan kirjattu uudistaminen. Valmistelusta vastaa ympäristöministeriö. Hallituksen esitys eduskunnalle tulee lausunolle vuoden 2025 keväällä.

Maakuntakaavan tarkistamisen yhteydessä seurataan valmisteltavaa alueidenkäyttölain tilannetta. Tavoitteena on saada tämä maakuntakaava voimaan siten, että sitä tulkitaan saman lain-säädännön mukaisesti kuin kahta edeltävääkin maakuntakaavan vaihetta.

Alueidenkäyttölain lisäksi monet muut lait vaikuttavat alueidenkäyttöön ja rakentamiseen. Lain-säädännön kehittämiselle luovat puitteita myös kansainväliset sopimukset, joihin liittyy merkittäviä alueidenkäyttöllisiä ulottuvuuksia.

4.5 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan vuonna 2018. Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa sekä valtion viranomaisten toiminnassa on edistettävä niiden toteuttamista (AKL 24 §). Maakunnan suunnittelu, erityisesti maakunta-kaavoitus on ensisijainen suunnittelumuoto valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden konkretisoinnissa. Maakuntakaavassa valtakunnalliset tavoitteet tulee sovittaa yhteen niin maakunnallisten kuin paikallistenkin tavoitteiden kanssa.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden avulla taitetaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöjä, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinojen uudistumismahdollisuuksia. Niillä myös sopeudutaan ilmastonmuutoksen seurauksiin ja väestön muutoksiin. Tavoitteena on vähähiilinen yhteiskunta.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sisältö on jaettu viiden kokonaisuuden alle, jotka ovat seuraavat:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen

- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Lainsäädännön uudistuksen perässä myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat muuttumassa. Ympäristöministeriön työryhmä valmistelee asiaa.

4.6 Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet

Valtioneuvosto on hyväksynyt valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet vuosille 2024–2027. Valtakunnalliset alueiden kehittämistavoitteet toimivat yhtenä maakuntakaavan tarkistuksen lähtökohdista. Alueiden kehittämisen painopisteet ovat:

- kestävä elinvoima ja investoinnit
- hyvinvoiva väestö ja yhteisöt
- vetovoimainen elinympäristö ja monimuotoinen luonto

Kaikkia painopisteitä yhdistää poikkileikkaavana näkökulmana kokonaisturvallisuus, kansainvälisyys sekä aluelähtöisyys. Lisäksi päätöksessä on tunnistettu aluekehityksen ja valittujen painopisteiden kehittämisen edellytyksinä alueiden saavutettavuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys sekä osaaminen ja sivistys.

5. Maakuntakaavan 2040, 3. vaiheen teemakohtaiset tavoitteet ja tarvittavat selvitykset

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 kolmannelle vaiheelle on asetettu aiemmissa vaiheissa sovitujen yleisten tavoitteiden (strategisuuden lisääminen, yleispiirteistäminen ja seudullisen tason nosto) lisäksi teemakohtaisia tavoitteita, jotka maakuntakaavoja tarkistettaessa tulee ratkaista ja joihin tavoitevuoteen mennessä tulee pyrkiä. Tarkistamisen tavoitteet on laadittu Pohjois-Savon liitossa tunnistettujen tarpeiden sekä sidosryhmien kanssa käydyn vuoropuhelun perusteella. Tavoitteena on myös saada kaavaehdotus aikanaan nähtäville vielä nykyisen lainsäädännön voimassa ollessa, jotta Maakuntakaavan 2040 kolmen vaiheen kokonaisuutta tulkittaisiin saman lainsäädännön mukaisesti.

Sidosryhmien kanssa on pidetty neuvotteluja ja työpajoja aurinkoenergiaan sekä sitä ohjaaviin mahdollisiin maakuntakaavallisiin tavoitteisiin liittyen. Vähittäiskauppaan liittyvistä tarpeista on keskusteltu hanketoimijan, Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä Kuopion kaupungin ja Siilinjärven kunnan kanssa.

Tavoitteet sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma käsiteltiin maakuntahallituksessa marraskuussa 2023. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä nähtävilläolon aikana saatua palautetta käsiteltiin maakuntahallituksessa keväällä 2024.

Teemakohtaiset tavoitteet on koottu kappaleisiin 5.1–5.4. Luvussa 5.5 esitellään tarvittavat selvitykset.

5.1 Aluerakenne ja elinkeinot: Seudullisesti merkittävä kauppa

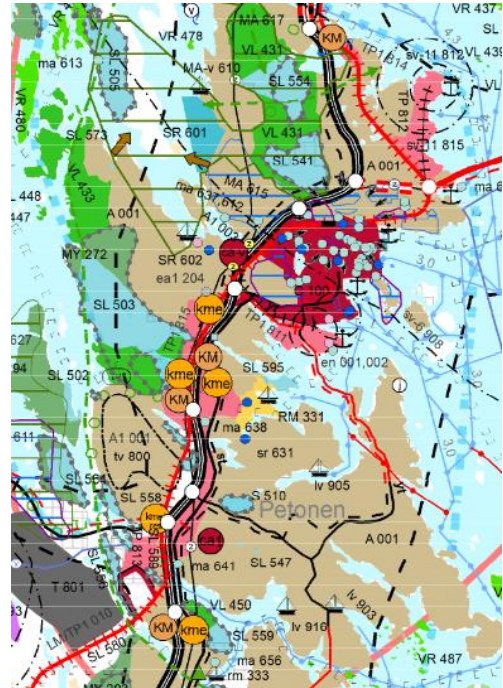
Aluerakenne ja elinkeinojen kehittäminen	Tarkistamisen tavoite
Seudullisesti merkittävä vähittäiskauppa	Tavoitteena on tutkia seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön mahdollinen sijoittuminen Kuopion Pitkälähteen sekä muut mahdolliset esille tulevat kaupalliset kohteet. Tarkistetaan kaupan teemaan liittyvät tarpeet. Tavoitteena on vahvistaa Pohjois-Savon kaupan kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta, edistää väestön hyvinvointia sekä turvata hyvä elinympäristö ja kestävä aluerakenne.

Alueidenkäyttölain 71 c §:n mukaan vähittäiskaupan suuryksiköiden **ensisijainen sijaintipaikka on keskusta-alue**, ellei muu sijainti kaupan laatu huomioon ottaen ole perusteltu. Vuonna 2017 voimaantulleessa AKL:n uudistuksessa luovuttiin velvoitteesta ottaa huomioon kaupan laatu sijoitettaessa vähittäiskaupan suuryksikkö muualle kuin keskusta-alueelle.

Suuryksikkö voidaan sijoittaa keskusta-alueiden ulkopuolelle edellyttäen, että kaupan palvelujen saavutettavuus otetaan sijoituksen perusteena huomioon. Palvelujen saavutettavuudella tarkoitetaan kaupan palveluiden sijoittumista suhteessa asuinalueiden sijoittumiseen ja mahdollisuuksia saavuttaa nämä palvelut eri kulkumuodoilla, myös kävellen ja polkupyörällä.

Lisäksi sijoitettaessa vähittäiskaupan suuryksiköitä keskusta-alueiden ulkopuolelle täytyy huomioida AKL 71 b § mukaiset sisältövaatimukset.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 1. vaiheessa päivitettiin Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavan 2030 (voimaan v. 2016) ratkaisua vastaamaan 1.5.2017 voimaan tullutta lakiuudistusta. 1. vaiheen kaavaratkaisulla nostettiin seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja 4000 k-m²:iin sekä toteutettiin uuden lain linjausta luopua keskustoja koskevasta kaupan enimmäismitoituksesta. Keskustojen ulkopuolella sijaitsevien kaupan alueiden laatu muutettiin ohjeelliseksi. Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavassa 2030 vahvistettua keskustan ulkopuolella sijaitsevien suuryksikköalueiden määrää, enimmäismitoitusta tai yleispiirteistä sijaintia ei muutettu.

Kaupan tarkka sijainti sekä laatu ratkaistaan yksityiskohtaisessa kuntakaavoituksessa maakuntakaavan enimmäismitoituksen asettamien raamien puitteissa. **Kuva 2. Ote maakuntakaavasta**

Aloite maakuntakaavan muutostarpeeseen on tullut kaupan toimijalta, Osuuskauppa PeeÄsältä. Voimassa olevassa maakuntakaavassa Kuopion Pitkälähden ja Valkeisen alue on osoitettu työpaikka-alueena (TP). Ilman maakuntakaavan seudullisesti merkittävän kaupan suuryksikön kohdemerkintää (KM) ei yli 4000 k-m² vähittäiskaupan kaavoittaminen detaljikaavoituksella ja toteuttaminen ole mahdollista.

Kuopiossa sijaitsee voimassa olevan maakuntakaavan mukaan merkittävä osa keskustan ulkopuolisesta Pohjois-Savon seudullisesti merkittävästä kaupasta (vähittäiskaupan suuryksiköt KM):

Alue	Kunta	Merkintä	Mitoitus	Yhteensä
Green Valley	Sillinjärvi		2014	0
			Uusi	22 200
		KM	Enimmäismitoitus	22 200
Päiväranta	Kuopio		2014	15 000
			Uusi	5 000
		KM	Enimmäismitoitus	20 000
Leväsentie	Kuopio		2014	14 000
			Uusi	0
		KM	Enimmäismitoitus	14 000
Kolmisoppi	Kuopio		2014	17 500
			Uusi	5 000
		KM	Enimmäismitoitus	22 500
Matkus	Kuopio		2014	87 500
			Uusi	9 500
		KM	Enimmäismitoitus	97 000
Pohjoinen portti	Varkaus		2014	4 000
			Uusi	7 000
		KM	Enimmäismitoitus	11 000
Varkausmäki	Varkaus		2014	0
			Uusi	10 000
		KM	Enimmäismitoitus	10 000

Keskustojen ulkopuolelle sijoittuvat tilaa vaativan kaupan suuryksiköt (kme) ja Pienen Neulamäen reservialue (kme/res.):

Alue	Kunta	Merkintä	Mitoitus	Yhteensä
Kiuruvesi	Kiuruvesi		2014	3 900
			Uusi	7 000
		kme	Enimmäismitoitus	10 900
Marjahaka	Iisalmi		2014	22 800
			Uusi	20 000
		kme	Enimmäismitoitus	42 800
Green Valley	Siilinjärvi		2014	0
			Uusi	28 900
		kme	Enimmäismitoitus	28 900
Vt 9:n ja Ranta-Toivalan tien risteys	Siilinjärvi		2014	0
			Uusi	15 000
		kme	Enimmäismitoitus	15 000
Vt 5 länsi (Volltikatu)	Kuopio		2014	40 000
			Uusi	20 000
		kme	Enimmäismitoitus	60 000
Vt 5 itä (Leväsentie)	Kuopio		2014	51 000
			Uusi	20 000
		kme	Enimmäismitoitus	71 000
Kolmisoppi	Kuopio		2014	24 500
			Uusi	5 000
		kme	Enimmäismitoitus	29 500
Matkus	Kuopio		2014	0
			Uusi	61 000
		kme	Enimmäismitoitus	61 000
Niisiä	Kuopio		2014	0
			Uusi	7 000
		kme	Enimmäismitoitus	7 000
Suonenjoki	Suonenjoki		2014	2 600
			Uusi	7 000
		kme	Enimmäismitoitus	9 600
Leppävirta	Leppävirta		2014	0
			Uusi	7 000
		kme	Enimmäismitoitus	7 000
Pohjoinen portti	Varkaus		2014	3 000
			Uusi	18 000
		kme	Enimmäismitoitus	21 000
Harjulantie	Varkaus		2014	7 000
			Uusi	13 000
		kme	Enimmäismitoitus	20 000

Alue	Kunta	Merkintä	Mitoitus	Yhteensä
Pieni Neulamäki	Kuopio		2014	0
			Uusi	20 000
		kme/res.	Enimmäismitoitus	20 000

Kuva 3. Taulukot Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 1. vaiheesta.

5.2 Energiantuotanto: Aurinkoenergia, tuulivoima ja vetytalous

Suomi on sitoutunut kansainvälisiin ja kansallisiin päästö- ja ilmastotavoitteisiin, kuten esim. hiilineutraalisuuteen vuoteen 2035 mennessä. Energiasektorin hiilidioksidipäästöjen hillitseminen on tärkeä keino saavuttaa tavoite. Alueidenkäytönsuunnittelussa on varauduttava uusiutuvan energian määrän ja osuuden lisäämiseen. Pohjois-Savossa tulee jatkaa uusiutuvan energiantuotannon lisäämistä. Päästöttömän energian edistäminen liittyy esim. teollisuuden ja liikenteen päästöjen hillitsemiseen. Maakunnan oma hiilineutraalisuustavoite on asetettu vuoteen 2035.

Tavoitteena on energiantuotannon osalta tutkia maakunnan vetytaloutta ja aurinkovoimaa, sekä tuulivoimapotentialiaalia Sonkajärvellä, Pielavedellä ja Rautalammilla maakuntakaavan 2040, 3. vaiheessa. Aurinkoenergiaa tutkitaan tässä maakuntakaavan vaiheessa tarkemmin: maakunnallisen aurinkoenergiapotentiaali -selvityksen ohella on meneillään useita teollisen aurinkovoiman investointeja ja niiden määrän arvioidaan kasvavan voimakkaasti tulevina vuosikymmeninä.

Energiantuotanto	Tarkistamisen tavoite
Aurinkovoima	Tavoitteena on tutkia merkittävimmät teollisen kokoluokan aurinkovoimapotentialialin alueet Pohjois-Savossa. Potentialisia aurinkoenergian tuotantoalueita tutkitaan mm. riittävien sähkönsiirtoyhteyksien, yhtenäisen avoimen pinta-alan, soiden jäljellä olevan turvekerroksen, kuivatusmahdollisuuksien, aurinkoisuuden ja alueiden topografian kannalta. Kaavatyön aikana ratkaistaan aurinkoenergian sijainnin ohjaamiseen liittyvät kysymykset.
Tuulivoima	Tavoitteena on tutkia Rautalammin, Pielaveden ja Sonkajärven alueiden tuulivoimapotentialiaalia ja täydentää maakuntakaavassa osoitettavaa tuulivoimapotentialialisten alueiden kokonaisuutta soveltuvilta osin.
Vetytalous	Tavoitteena on tutkia vetytaloutta Pohjois-Savon alueen energiahuollon ja teollisuuden erityispiirteitä edistämään. Vetytaloudessa tutkitaan mm. keskeisimpien teollisuustoimijoiden kartoitus (mm. vedyn nykyiset käyttäjät ja tuottajat), sekä merkittävimmät hiilidioksidin päästölähteet. Alustavia vetyverkoston linjauksia on selvityksissä hahmoteltu.

Tuulivoimaa ja geoenergiaa on jo käsitelty Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. ja 2. vaiheissa. Lisäksi maakuntakaavoituksessa on tarkoitus edistää aurinkovoiman tuotantoa ja tutkia vetytalouden mahdollisuudet.

Ensisijaisiksi aurinkovoimatuotannolle potentiaaleiksi alueiksi on tunnistettu käytöstä poistuvat turvetuotantoalueet. Voimassa olevissa Pohjois-Savon maakuntakaavoissa on osoitettu turvetuotantoon soveltuvia alueita 14 100 ha, josta varsinaista tuotantokelpoista aluetta on n. 5 400 ha. Viime vuosina turvetuotannon määrä on laskenut voimakkaasti ja turpeennoston ympäristölupia on peruttu. Käytöstä poistuvia turvetuotantoalueita siirtyy runsaasti jälkikäyttöön. Turvesoiden säilyminen energiantuotantoalueena aurinkovoimaloiden sijaintipaikkana on yksi potentiaalinen jälkikäyttömuoto.

Aurinkoenergiapotentiaalia selvitetään mm. paikkatietoaineistoon perustuen. Selvityksessä pyritään tuottamaan aurinkovoimatuotannolle potentiaalisista alueista kattavat perustiedot

sekä merkittävimpien vaikutusten kuvaukset. Selvitystyöhön on saatu Ympäristöministeriön avustus. Yksi merkittävimmistä ratkaistavista kysymyksistä liittyy teollisen kokoluokan aurinkoenergiatuotannon alueiden sijoittumiseen metsiin ja viljelyalueille.

Vetytalouden nähdään tulevaisuudessa nousevan osaksi kehittyneiden hiilineutraalien yhteiskuntien energiajärjestelmiä, teollisuutta ja liikennettä. Vetytalouden avulla uusiutuvaa energiaa voidaan hyödyntää tehokkaammin ja energian pidempiaikainen varastointi tulee mahdolliseksi. Lisäksi vety on tärkeä synteettisten polttoaineiden ja kemikaalien raaka-aine.

Vetytalouden selvittämiseen Pohjois-Savossa on myönnetty hankerahoitus Lappeenrannan-Lahden teknilliselle yliopistolle LUT. Hankkeessa tuotetun raportin avulla voidaan pitkällä aikavälillä kohdistaa toimenpiteitä vihreän teknologian käyttöönoton edistämiseen, joka edistää ilmastomuutoksen hillintää.

Kuva 4. Aurinkopaneeleita Joroisissa (kuva Joroisten kunta).

5.3 Uudelleen tarkistettavat teemat

Muutosprosessien nopeuden ja ennakoimattomien tarpeiden vuoksi maakuntakaavoituksen 3. vaiheessa varaudutaan siihen, että joihinkin teemoihin on tarve palata uudelleen. Muutos-tarve perustuu usein uudempaan saatavilla olevaan selvitystietoon.

Tuulivoimapotentialin päivitystarve havaittiin tarpeelliseksi Rautalammin, Pielaveden ja Sonkajärven alueilla maakuntakaavan 3. vaiheen osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolon jälkeen.

Pohjois-Savossa tuulivoimapotentiali tarkastellaan nykyisen ja ennakoidun tuulivoimateknologian kehityksen näkökulmasta. Aihetta selvitetään mm. paikkatietoaineistoon perustuvana selvityksenä ja vaikutusten arvioinnin pohdintana. Suunnitteluperiaatteet, joita on noudatettu maakuntakaava 2040 2. vaiheessa, säilyvät myös ennallaan 3. vaiheessa.

5.4 Tarvittavat selvitykset

Maakuntakaava 2040 3. vaiheeseen liittyviä selvitystarpeita on tunnistettu maakuntakaavan seurannassa ja tavoitteiden asettamisvaiheessa.

Aluerakenne: seudullisesti merkittävä vähittäiskauppa

Osuuskauppa PeeÄssä on tilannut Kuopion seutua koskevan vähittäiskaupan suuryksikköjen selvitykset Sweco Finland Oy:lta. Selvitykset koskevat Kuopion Pitkälahden ja Valkeisen aluetta. Tavoitteena on hahmottaa alueen mm. liikenteellisiä vaikutuksia sekä vaikutuksia kaupallisten palvelujen kokonaisuuteen.

Aikataulu: 12/2023 ja 6/2024

Pohjois-Savon seudullisesti merkittävän kaupan palveluverkkoselvityksen päivitys sekä vaikutusten arviointi.

Seudullisesti merkittävän kaupan palveluverkkoselvityksen päivityksen ja vaikutusten arvioinnin on laatinut FCG Oy. Selvityksessä tarkastellaan seudullisesti merkittävän kaupan muutosmahdollisuuksia Kuopio-Siilinjärvi ydinalueella ja seudullisesti merkittävän kaupan mahdollisten muutosten vaikutukset laajemmalla alueella. Tarkoituksena on myös ajantasaistaa seudullisesti merkittävän kaupan tarkastelussa mm. kaupan maakuntakaavaan 2030 (2016) laadittuja selvityksiä.

Aikataulu: 12/2024.

Energiantuotanto: Aurinkoenergia

Aurinkoenergiaselvityksen laatii maakunnan alueelta FCG Oy. Selvityksessä tarkastellaan aurinkoenergiapotentiaali, sekä hankkeiden kartoitus ja arviointi maakuntakaavatasolla. Selvitys tuottaa taustatietoa maakuntakaavoitukselle ja/tai teollisen kokoluokan aurinkoenergiapaisujen sijainnin ohjaamisen tueksi. Ympäristöministeriö rahoittaa Pohjois-Savon liiton tilaamaa selvitystä.

Aikataulu: 12/2023.

Energiantuotanto: Pohjois-Savon vetylaakso selvitys

Selvityksen toteuttaa Lappeenrantaan–Lahden teknillinen yliopisto LUT. Selvitys tuottaa tietoa vedyn mahdollisuuksista Pohjois-Savon hiilineutraaliustavoitteiden toteuttamisessa, P2X-tuotteiden tuotantopotentiaalista alueella sekä kuinka paljon päästötöntä sähköenergiaa nämä tarvitsevat toteutuakseen. Loppuraportissa kuvataan vedyn rooli alueen teollisuuden ja yhdyskuntien hiilineutraaliustavoitteiden toteuttamisessa, arvioidaan bioperäiseen hiilidioksidiin perustuvien P2X* -tuotteiden tuotantopotentiaali alueella sekä näiden vaatima päästöttömän sähköenergian tarve. Lisäksi hankkeessa arvioidaan sähkö- ja kaasuverkkoihin sekä sähkö- ja kaasuvarastoihin tarvittavat infrastruktuuri-investoinnit.

Aikataulu: 6/2024

*) Power-to-X (PtX, P2X) -termillä kuvataan teknologioita ja prosesseja, joissa uusiutuvaa sähköä muunnetaan toiseksi hyödykkeiksi, kuten polttoaineiksi, kemikaaleiksi tai vaikka lämmöksi.

Pohjois-Savon vihreän energian masterplan

Pohjois-Savon liitolta on haettu avustusta maakunnan vihreän energian potentiaalia kokoavalle masterplan tarkastelulle. Hanke tuottaa tietoa myös maakuntakaavoitukselle.

Aikataulu: vuosi 2026

Muut teemat

Muita mahdollisia tarkistettavia teemoja varten laaditaan erillisiä selvityksiä.

5.5 Lähtötietoaineistot

Kaavatyön lähtötietoja ovat voimassa oleva maakuntakaava 2040 selvityksineen.

Taustatieto ovat mm. Suomen ympäristökeskuksen ja Tilastokeskuksen tuottaman yhdyskuntarakenteen seurantarjestelmän YKR-ruutuaineistot sekä Paikkatietoikkuna- ja/tai Liiteri- (Elinympäristön tietopalvelu) palvelusivustojen sisältämät laajat tietokannat ja voimassa olevien kaavojen aineistot.

Muut selvitykset:

- Maakuntakaavan seuranta 2016, Pohjois-Savon liitto
- Maakuntakaavan vaikutusten arviointi, Pöyry Finland Oy 2018
- Pohjois-Savon kohdennettu geoenergiapotentiaaliselvitys, FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy 2017
- Pohjois-Savon ja Joroisten geoenergiakartta (20x20m), FCG 2017
- Maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden selvitys 2017-2018, valm. 1/2019
- Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma 1/2019 – 2/2021 (maakuntahallitus hyväksynyt 22.2.2021)
- Aluerakenneselvitys 3/2020
- Toteutumisselvityksiä yhdyskuntatekniikasta
- Tuulivoimanselvityksen alustava analyysi 5/2020
- Tuulivoiman jatkoselvitys 1/2021-8/2021, konsulttina FCG Oy
- Pohjois-Savon kaupan maakuntakaava, 2016
- Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaava 2014
- Liikenteellisten vaikutusten arviointi, 2013
- Selvitys matkatuotoksista, 2013
- Yhdyskuntarakenteellisten vaikutuksen arviointi, 2013
- Palveluverkkoselvitys herkkyyssanalyysineen, 2013
- Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavaa varten tarkasteltujen vähittäiskaupan suuryksiköiden ja keskustatoimintojen alueiden sijainti suhteessa väestöön, asutokuntiin ja loma-asutukseen, 2013
- Kuopion kaupallinen selvitys, 2017
- Iisalmen alueen kaupallinen selvitys, 2022
- Joroisten maankäytön kehityskuva 2040, uusiutuva energia, 11/2023
- Pohjois-Savon aurinkovoimapotentialin selvitys 12/2023, FCG Oy
- Kaupallisten vaikutusten arviointi - Pitkälahden vähittäiskaupan suuryksikkö Sweco 12/2023
- Pohjois-Savon vetälaakso selvitys 6/2024, Lappeenrannan–Lahden Teknillinen Yliopisto LUT
- Kaupallisten vaikutusten arviointi – Valkeisen vähittäiskaupan suuryksikkö Sweco Oy 6/24
- Pohjois-Savon seudullisesti merkittävän kaupan palveluverkkoselvityksen päivitys ja vaikutusten arviointi Pohjois-Siilinjärven ja Kuopion Hiltulanlahden välisellä alueella. 12/2024, FCG Oy
- Keskeisen kaupunkialueen kaupan selvitys, Kuopion kaupunki, 1/2025, Sitowise

- Vetyselvitys Pohjois-Savon ja Pieksämäen alueille, 2024, Wega Group
- Pohjois-Savon Energia Masterplan, 2026, Navitas Kehitys Oy

6. Osallistuminen ja vuorovaikutus

Osallistamisen tarkoituksena on, että ne henkilöt ja tahot, joita maakuntakaava koskee, voivat seurata kaavatyötä, saada siitä tietoa sekä tuoda oman näkemyksensä valmistelijoiden ja päättäjien tietoon ja näin vaikuttaa päätöksentekoon. AKL 62§:n mukaisesti osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon ja muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

6.1 Osalliset

Osallisten määrään vaikuttaa merkittävästi kaavan sisältö ja vaikutusalue. Osallisten joukko voi täydentyä koko suunnittelutyön ajan. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 3. vaiheen osallisia ovat seuraavat tahot:

Maanomistajat

- Kaava-alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työn tekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa
- Asukkaat ja heitä edustavat yhteisöt ja järjestöt
- Yritykset ja elinkeinojen harjoittajat
- Alueella työssäkäyvät

Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään

- Pohjois-Savon kunnat: Iisalmi, Joroinen, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto ja Vieremä ja Joroinen
- Maakuntien liitot: Etelä-Savon maakuntaliitto, Keski-Suomen liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Kainuun liitto, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, lisäksi tarvittaessa Keski-Pohjanmaan liitto ja Varsinais-Suomen liitto
- Pohjois-Savon naapurikunnat: Pyhäjärvi, Pyhäntä, Kajaani, Sotkamo, Nurmes, Juuka, Polvijärvi, Outokumpu, Heinävesi, Juva, Enonkoski, Savon-

linna, Rantasalmi, Pieksämäki, Hanka-salmi, Konnevesi, Äänekoski, Viitasaari ja Pihtipudas

- kuntien terveydensuojeluviranomaiset
- kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset

Alueelliset ja muut viranomaiset

- Pohjois-Savon ELY-keskus
- Keski-Suomen ELY-keskus
- Itä-Suomen aluehallintovirasto
- Väylävirasto
- Traficom
- Finavia Oyj
- Metsähallitus
- Suomen metsäkeskus
- Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
- Museovirasto
- Pohjois-Savon hyvinvointialue
- 3. Logistiikkarykmentti,
- 1. Logistiikkarykmentti
- Pääesikunnan operatiivinen osasto
- Suomen Erillisverkot Oy
- Ilmatieteen laitos
- Fingrid Oyj
- Energiavirasto
- Itä-Suomen poliisilaitos
- Valtioneuvoston kanslia

- Puolustusministeriö
- Valtiovarainministeriö
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Maa- ja metsätalousministeriö
- Liikenne- ja viestintäministeriö
- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Ympäristöministeriö

Muut alueelliset yhteisöt, järjestöt ym.

- Itä-Suomen yliopisto
- Kuopion alueen kauppakamari
- Kaupan liitto
- Osuuskauppa Peeässä
- Kesko Oyj
- Lidl Suomi

- Kuopion kaupunkikeskustan kehittämisyhdistys ry
- Savon yrittäjät
- Neova Group Oyj
- Gasgrid Finland
- Luonnonvarakeskus (Luke)
- Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri
- MTK Pohjois-Savo
- MTK Metsälinja
- keskeiset työmarkkinajärjestöt
- Puolueiden piirijärjestöt
- Metsänhoitoyhdistys Keski-Savo
- Metsänhoitoyhdistys Pohjois-Savo
- Metsänhoitoyhdistys Rautavaara
- Metsänhoitoyhdistys Savotta

6.2 Osallistumismenettelyt ja vuorovaikutus

Maakuntakaavatyön keskeisimpiä osallistumismenettelyjä ovat AKL:n mukaiset kaavan nähtävillä pitäminen, lausunnot ja muistutukset, viranomais- ja sidosryhmäneuvottelut sekä muut esittely- ja seminaaritilaisuudet. Kaavan etenemisestä tiedotetaan Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla sekä somealustoilla (X:ssä ent. Twitter). Kirjallista ja suullista palautetta voi antaa koko kaavoitusprosessin ajan suoraan kaavan valmistelijoille.

Maakuntakaavan laatimiseen liittyvä aineisto pidetään näkyvillä Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla www.pohjois-savo.fi/psmk2040. Kaavan valmistelun etenemisestä tiedotetaan sähköisessä Pohjois-Savon liiton uutiskirjeessä, jonka voi tilata liiton verkkosivuilta www.pohjois-savo.fi/liity-postituslistalle.

Kaavoitusprosessin aloitusvaiheessa kuulutetaan kaavan vireilletulosta OAS:n nähtäville asettamisen yhteydessä. Maakuntakaavan tarkistamisen 3. vaiheen käynnistämisestä kuulutetaan kuntien virallisilla ilmoitustauluilla sekä Savon Sanomissa, Iisalmen Sanomissa ja Varkauden lehdessä. AKL 63§:n mukaan kaavoituksen vireilletulosta tulee ilmoittaa siten, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista, suunnitellusta aikataulusta ja osallistumis- ja arviointimenettelyistä. Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä tutustumista varten Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla www.pohjois-savo.fi sekä myös Pohjois-Savon liiton toimistossa virallisella ilmoitustaululla (os. Sepänkatu 1, Kuopio).

Kaavaluonnos valmisteluaineistoinen asetetaan virallisesti nähtäville ja siitä pyydetään lausunnot viranomaisilta ja muilta alueellisilta yhteisöiltä, yrityksiltä ja järjestöiltä. Lisäksi ko. ajankohdassa kaikkien osallisten on mahdollista jättää mielipide kaavan laadintaa koskien Pohjois-Savon liiton verkkosivujen kautta tai postitse Pohjois-Savon liiton kirjaamoon.

Kaavaehdotuksesta pyydetään viranomaisten (ml. kunnat) lausunnot, jonka jälkeen kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville alueidenkäyttölain sekä -asetuksen mukaisesti (AKL 65 §, MRA 12 §

ja 13 §). Ehdotusvaiheen nähtävilläolon aikana osallisilla on mahdollisuus esittää muistutuksensa kaavaehdotuksesta. Nähtäville asettamisesta ja osallistumisen tavoista tiedotetaan kaavan laadinnan eri vaiheissa Pohjois-Savon liiton verkkosivuilla.

Maakuntakaavan hyväksyy maakuntavaltuusto. Maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä on mahdollista valittaa Itä-Suomen hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Tiedottamisen ja vuorovaikutuksen menettelytapoja täsmennetään tarvittaessa kaavoituksen edetessä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävillä olon jälkeen kuulemisajan tavoitteeksi on otettu yli kolmekymmentä vuorokautta, mikäli se maakuntakaavan etenemisen puolesta on mahdollista ja ajoittuu loma-ajat ym. viivytykset huomioon ottaen sopivaan ajankohtaan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tehtävistä tarkennuksista ja muutoksista tiedotetaan maakuntaliiton kotisivulla.

Täydentävää vuorovaikutusta järjestetään tarpeen mukaan kuulemis- ja keskustelutilaisuuksina tai webinaarimuotoisina teemakohtaisten asioiden esittelyinä sekä kaavakahviloina, jolloin jalkautaan kuntiin paikan päälle.

6.3 Viranomais- ja sidosryhmäyhteistyö

Maakuntakaavoitukseen kuuluu kaksi lakisääteistä viranomaisneuvottelua (AKL 66 § ja MRA 11 §). Ensimmäinen viranomaisneuvottelu on järjestetty 20.8.2024 maakuntakaavan laadinnan alkuvaiheessa. Viranomaisneuvotteluihin kutsutaan ne viranomaiset, joita kaavan sisältö saattaa koskea. Neuvottelussa käsitellään kaavan laadintaan liittyviä valtakunnallisia ja maakunnallisia tavoitteita. Viranomaisneuvottelujen tarkoituksena on selvittää ministeriöiden, valtion viranomaisten, kuntien ja muiden keskeisten osallistujatahojen tavoitteet. Aloitusvaiheen neuvottelussa tarkastellaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja siitä saatua palautetta.

Toinen viranomaisneuvottelu järjestetään ennen kuin kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä. Kaavaehdotusta koskevien viranomaislausuntojen tulee olla käytettävissä viranomaisneuvottelussa. Neuvottelun aikataulu tarkentuu kaavaprosessin edetessä. Jos kaavaehdotukseen tehdään toisen viranomaisneuvottelun jälkeen olennaisia muutoksia, jotka johtavat ehdotuksen uudelleen nähtäville asettamiseen, pidetään viranomaisneuvottelu uudelleen.

Viranomaisneuvotteluista laaditaan muistiot, joista ilmenevät keskeiset neuvottelussa esillä olleet asiat ja kannanotot. Lakisääteisten viranomaisneuvottelujen lisäksi järjestetään muita neuvotteluja kaavan valmistelun eri vaiheissa. Neuvottelujen tarkoituksena on välittää tietoa sidosryhmille kaavan etenemisestä, samoin kuin myös vastavuoroisesti sovittaa yhteen sidosryhmien suunnitelmien keskeiset tavoitteet ja periaatteet maakuntakaavan valmistelutyöhön.

Lisäksi kunta- ja muiden viranomaisten kanssa järjestetään neuvotteluja maakuntakaavatyötä koskevista selvityksistä ja yhteistyömahdollisuuksista selvitysten laadinnassa, sekä suunnittelupalavereja tai työkokouksia yhteisen käsityksen löytämiseksi keskeisissä suunnitteluratkaisuissa.

Kaavatyötä ohjaavana työryhmänä toimii maakuntahallituksen nimeämä Pohjois-Savon aluerakennetyöryhmä, johon kuuluvat mm. Pohjois-Savon kuntien kaavoittajat, Pohjois-Savon ELY-keskuksen edustajat sekä muut keskeisten sidosryhmien edustajat. Tarvittaessa kaavatyötä ohjaa myös Pohjois-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä.

7. Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi on keskeinen osa kaavaprosessia. Vaikutusten arvioinnin tarkoituksena on tuottaa kaavan eri osapuolille tietoa kaavan toteuttamisen vaikutuksista, niiden merkittävyydestä sekä haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista. Vaikutusten arvioinnit ovat perusteena kaavassa tehtäville maankäyttöratkaisuille ja kaavan oikeusvaikutuksille.

7.1 Selvitettävät vaikutukset ja vaikutusten arvioinnin menetelmät

AKL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisesti määrin selvittävä eri vaihtoehtojen toteuttamisen vaikutukset, mukaan lukien ekologiset, yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset tehdään siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin tavoitteena on tutkia, aiheuttaako maakuntakaavassa esitetty alueidenkäytön periaate tai maankäyttö muutosta tai ylläpitääkö se tilannetta, jolla voi olla myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia ympäristöön. Arvioinnilla selvitetään lisäksi ne keinot, joilla voidaan ehkäistä tai vähentää haitallisia vaikutuksia. Tällaisia keinoja voivat olla esim. kaavassa annetut reunaehdot jatkosuunnittelulle. Lähtökohtana on, että erilaisia vaihtoehtoja tarkastellaan tarpeen mukaan ja niitä verrataan maankäytön nykytilaan ja voimassa olevaan maakuntakaavaan. Kaavatyössä myös perustellaan, miksi päädyttiin tiettyihin ratkaisuihin. Arvioinnin yhteydessä raportoidaan myös osallisten vuoropuhelu ja näkemykset suunnitelmavaihtoehtoista ja niiden arvioinnista.

Vaikutusten arviointiprosessissa syntyvät perustelut esitetylle kaavaratkaisulle ja osoitetulle alueidenkäytölle sekä kaavan sisältövaatimusten toteutumiselle. Laaditut selvitykset ovat tärkeänä perustana myös kaavan lainmukaisuuden arvioinnille AKL 28 §:n mukaisten maakuntakaavan sisältövaatimusten näkökulmasta.

Kaavan laatimisen yhteydessä arvioidaan MRA 1 §:n mukaiset välilliset tai välittömät vaikutukset:

1. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
5. kaupunkimaisemaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön sekä
6. elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Vaihemaakuntakaavan teemojen rajallisen määrän vuoksi vaikutusten arviointi kohdistuu ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittämiseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen ja kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin. Vaihemaakuntakaavan vaikutusten arviointi koskettaa kuitenkin muitakin osa-alueita, joista mainittakoon, vesi, ilma ja ilmasto.

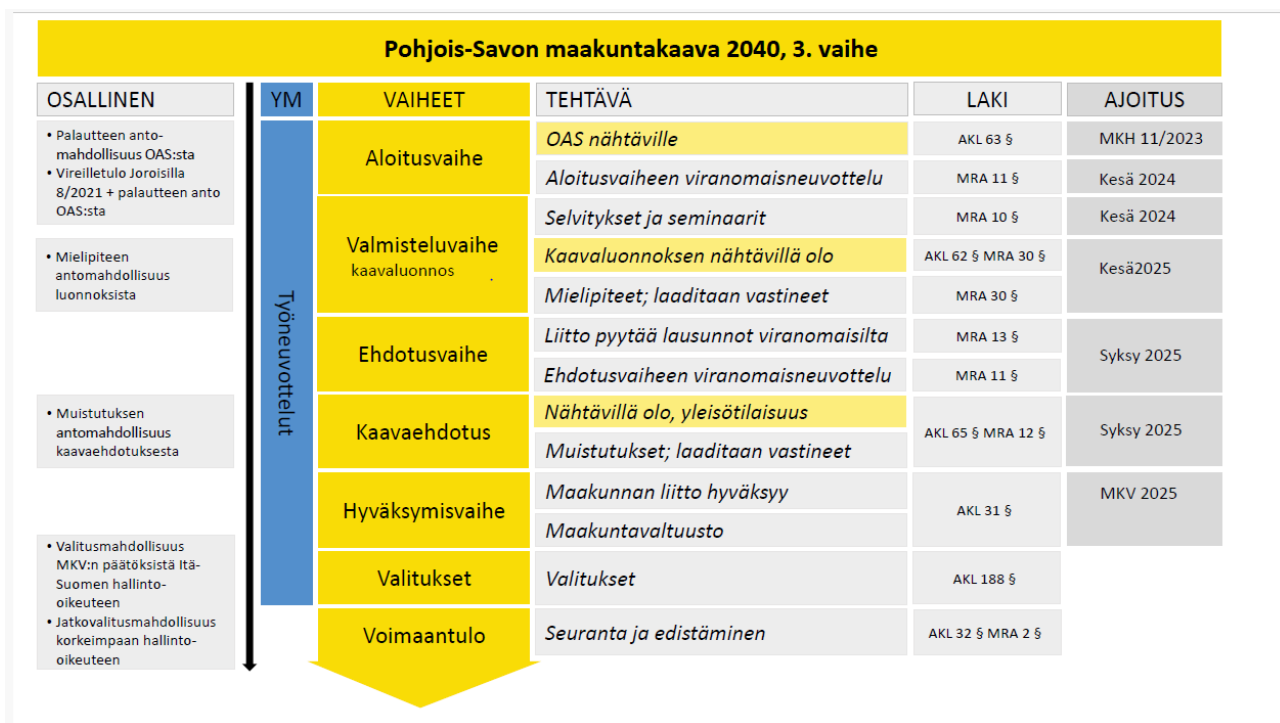
Tavoitevaiheessa on nostettu ilmastonmuutoksen torjunta yhdeksi maakuntakaavan teemoista. Kokonaismaakuntakaavan kaikkia teemoja tarkastellaan sekä ilmastonmuutoksen torjumisen että ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmista.

Maakuntakaavan vaikutusten arvioiminen on jatkuva prosessi, jota tehdään koko kaavan laatimisen ajan. Arvioinnin lähtökohtana ovat kaavaa varten tehdyt selvitykset sekä sidosryhmäneuvottelut, joiden perusteella kaavaratkaisu laaditaan ja yhteen sovitetaan muiden maankäyttöluokien kanssa. Lisäksi kaavaa varten laadittavissa selvityksissä tehdään myös vaikutusten arviointia. Kaavan vaikutuksista voidaan tarvittaessa laatia myös erillisselvitys. Kaavan vaikutusten arvioinnissa apuna voidaan käyttää asiantuntija-arvioita ja lausuntoja sekä tarkastella asiaa erilaisten matriisien pohjalta.

Vaikutusten arvioinnin sisältö ja menetelmät tarkentuvat kaavaprosessin edetessä. Vaikutusten arviointi kytketään kiinteästi kaavan osallistumisprosessiin. Vaikutuksia arvioidaan kaikissa kaavan laatimisvaiheissa mm. osallistumisen ja tavoitekeskustelujen kautta.

8. Maakuntakaava 2040, 3. vaiheen aikataulu ja yhteystiedot

Kaavan aikataulu täsmentyy suunnittelun edetessä. Seuraavassa kuvassa on esitetty maakuntakaavan kolmannen vaiheen aikataulu- ja vuorovaikutuskaavio.

Yhteystiedot

Suunnittelujohtaja **Annaelina Isola**, puh. 044 7142 609

Maakuntainsinööri **Patrick Hublin**, puh. 044 7142 683

Maakuntasuunnittelija **Mikko Rummukainen**, puh. 044 7142 655

Maakuntasuunnittelija **Päivi Silsten**, puh. 044 7142 2614

Aluekehityssihteeri **Merja Sihvola**, puh. 044 714 2624

Aluekehityspäällikkö **Heikki Sirviö**, puh. 044 7142 603

Pohjois-Savon liitto

Sepänkatu 1

70100 Kuopio

Internet-kotisivu: www.pohjois-savo.fi

Liiton virallinen sähköposti: kirjaamo@pohjois-savo.fi

Sähköposti (henkilö): etunimi.sukunimi@pohjois-savo.fi